

Die Verkiesingskommissie (OVK)

Die Verkiesingskommissie is onafhanklik en onpartydig, met ander woorde dit word nie deur enige politieke party of groep beïnvloed nie. Dit is ingestel deur Hoofstuk 9 van die Grondwet. Die Kommissie bestuur nasionale, provinsiale en munisipale verkiesings.

Die OVK maak seker dat die verkiesings vry en regverdig is. Jy kan die proses en die uitslae vertrou.

Hoe om met die OVK te skakel

Election House
Riverside Office Park
Heuwellaan 1303
Centurion
Privaatsak X112
Centurion, 0046

Tel: 012 622 5700
Faks: 012 622 5784
E-pos: iec@elections.org.za
webmaster@elections.org.za
Webwerf: www.elections.org.za
Inbelsentrum: 0800 11 8000

OVK provinsiale kontakte:

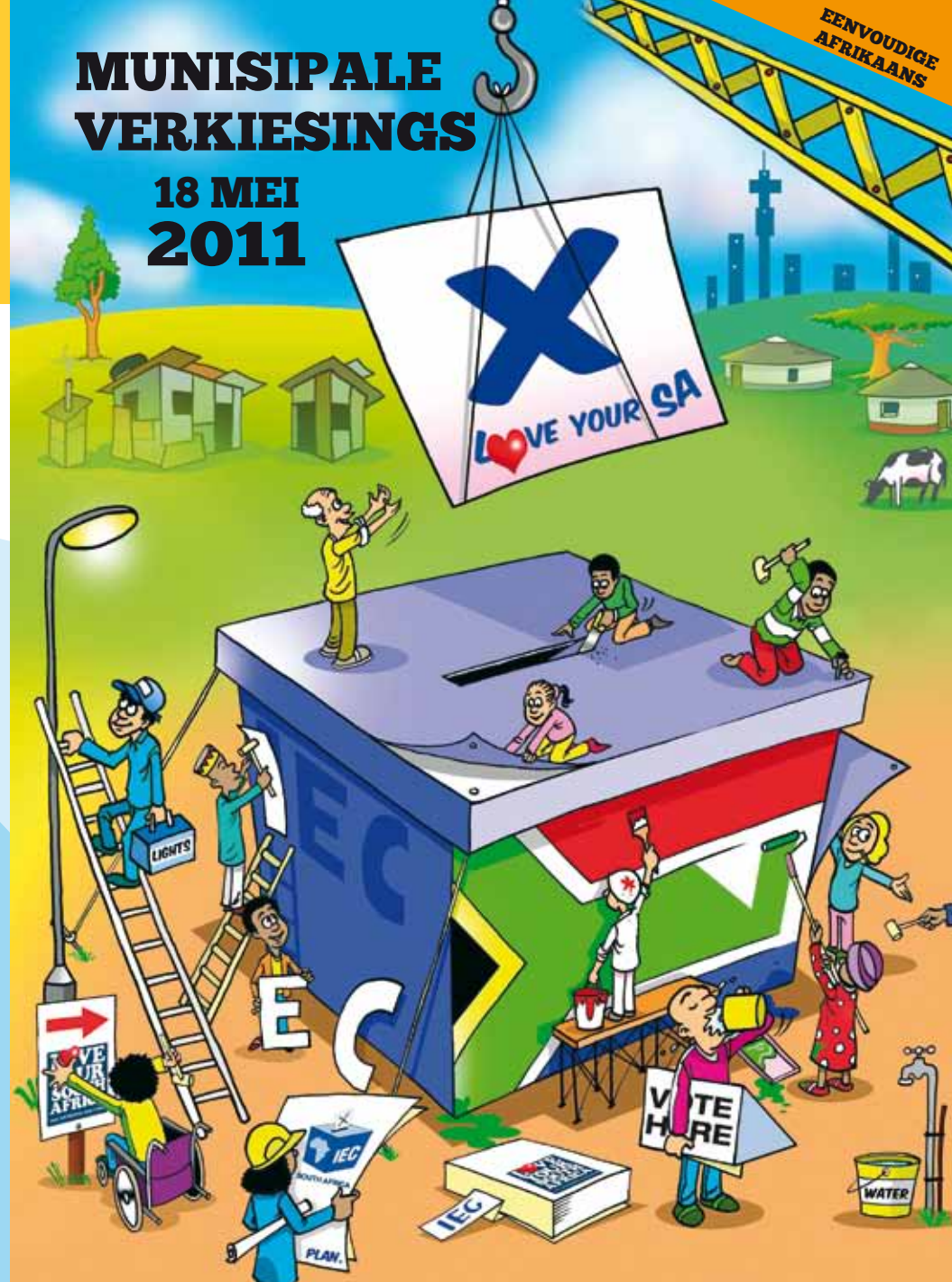
- Gauteng 011 644 7400
- KwaZulu-Natal 031 279 2200
- Limpopo 015 283 9100
- Mpumalanga 013 754 0200
- Noord-Kaap 053 838 5000
- Noordwes 018 391 0800/5
- Oos-Kaap 043 709 4200
- Vrystaat 051 401 5000
- Wes-Kaap 021 910 5700

MUNISIPALE VERKIESINGS

18 MEI
2011

EENVOUDIGE
AFRIKAANS

0001469

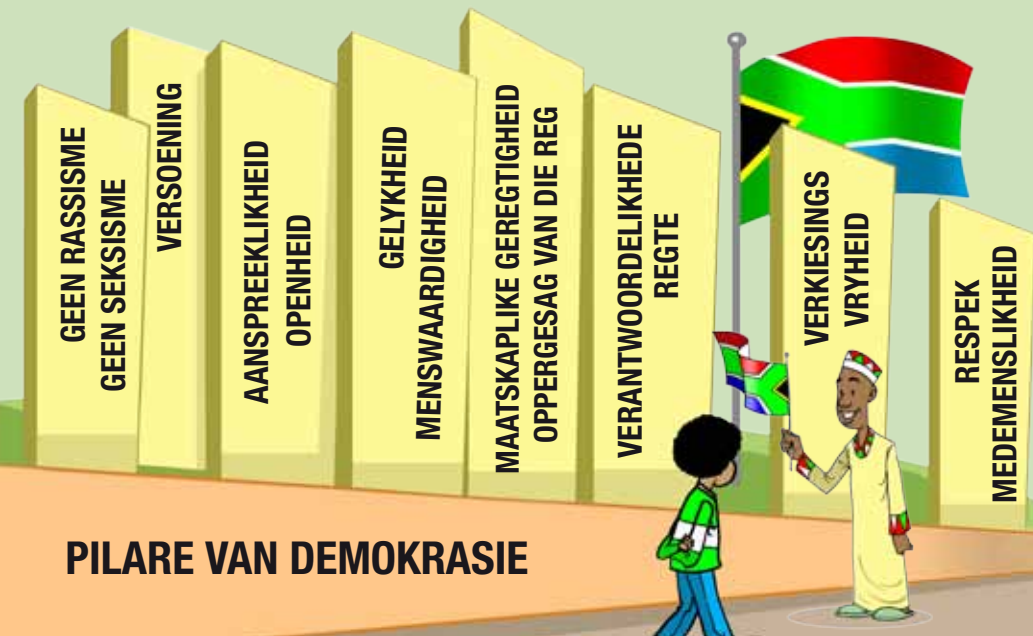
Wat is Demokrasie?

Demokrasie is 'n vorm van regering wat jou toelaat om die mense te kies wat jou gaan regeer en jy kan dus deelneem aan besluite wat jou lewe raak.

Verkiesings laat toe dat jy die mense kies wat namens jou sal praat of optree. Jy kan hulle dan aanspreeklik of verantwoordelik hou vir hulle besluite en die wette wat hulle maak.

Kies jou leiers.
Neem deel aan jou
land se besluite!

PILARE VAN DEMOKRASIE

Wat maak 'n demokrasie?

- Daar word gereeld verkiesings gehou.
- Verskillende politieke partye kan daaraan deelneem.
- Daar is 'n kieserslys en die naam van elke geregistreerde kieser is daarop.
- Die staat is aanspreeklik en niks word weggesteek nie.
- Ons menseregte word beskerm.
- Alle landsburgers neem verantwoordelikheid en is betrokke by sake.
- Hulle kan 'n werk kry en geld verdien.
- Ander mense se politieke sieninge word gerespekteer.

Wanneer is verkiesings vry en regverdig?

- Wanneer al die politieke kandidate en partye hulle veldtogte om stemme te werf, sonder vrees kan uitvoer.
- Wanneer kiesers sonder vrees aan verkiesings kan deelneem.
- Wanneer elke kieser wat geregistreer is, kan stem.
- Wanneer kiesers wat blind of gestrem is, ook kan stem.
- Wanneer landsburgers die keuse het om aan enige politieke party te behoort.
- Wanneer verkiesings oop is en dit nie deur 'n persoon of groep beïnvloed word nie.
- Wanneer al die politieke partye die uitslag van die verkiesing aanvaar.

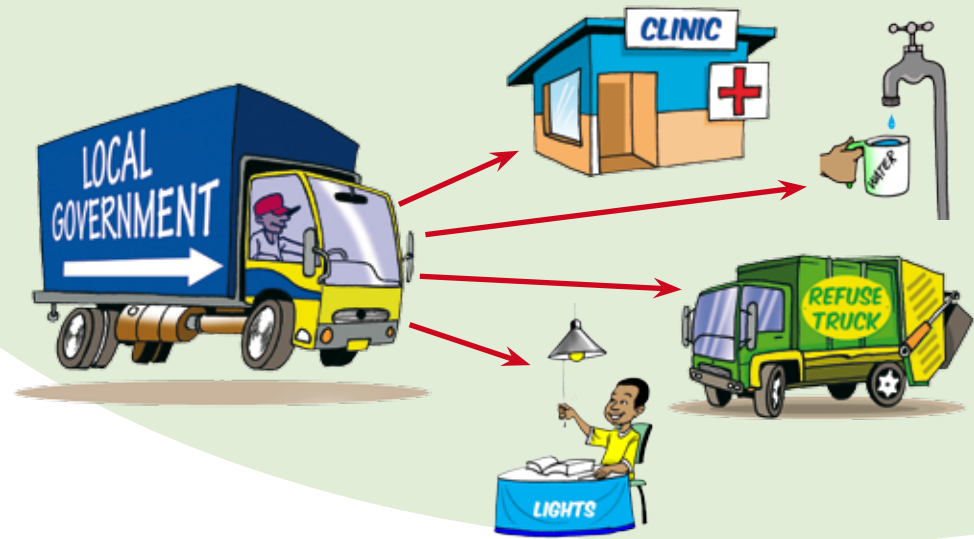
Het jy geweet dat enigiemand 'n politieke party kan stig en hom- of haarself as 'n kandidaat verkiesbaar stel?

Verstaan Plaaslike Regering

Wie maak die wette en beleide in ons land?

Daar is drie vlakke van regering in Suid-Afrika se demokrasie.

1

Nasionale Regering

- Maak en implementeer wette en beleide of riglyne vir die hele land.
- Dit bestaan uit:
 - die Parlement gelei deur die Speaker
 - die Nasionale Regering gelei deur die President en Ministers

2

Provinsiale Regering

- Maak en implementeer wette en beleide wat net die provinsie raak.
- Dit bestaan uit:
 - die Wetgewer, gelei deur die Speaker
 - die Provinsiale Regering, gelei deur die Premier en Lede van die Uitvoerende Raad (LUR'e)

3

Plaaslike Regering

- Maak en implementeer verordeninge (wette wat net in daardie gebied geld).
- Dit bestaan uit:
 - Rade wat gesag het om wette te maak en besluite uit te voer
 - Hulle word gelei deur die Speaker, Burgemeester en Wyksraadslede

Die Grondwet (artikel 152) skets die belangrikste funksies van Plaaslike Regering. Die doel van Plaaslike Regering is om:

- 'n demokratiese en verantwoordbare regering vir plaaslike gemeenskappe te verskaf
- om volhoubare dienste aan gemeenskappe te verskaf
- te verseker dat maatskaplike en ekonomiese ontwikkeling plaasvind
- seker te maak dat die omgewing veilig en gesond is
- gemeenskappe en gemeenskapsorganisasies aan te moedig om by Plaaslike Regering betrokke te raak

2

3

Verstaan Plaaslike Regering

Plaaslike Regering
bestaan uit drie soorte
munisipaliteite.

Kategorie A

Metropolitaanse Rade (Metro's)

- Metro's is stede en gebiede waar daar baie mense woon.
- Metro's word in wyke verdeel en word deur 'n Metropolitaanse Raad bestuur.
- Hulle deel nie bevoegdhede en magte met distriksrade nie.
- Daar is agt Metro's: Ekurhuleni, die Stad Johannesburg, die Stad Tshwane, Nelson Mandelabaai, eThekweni, die Stad Kaapstad, Buffalo City en Mangaung.

Kategorie B

Plaaslike Rade

- Gebiede wat buite die agt Metro's val, word in Plaaslike Munisipaliteite verdeel.
- Kleiner dorpe en stede waar minder mense woon, het Plaaslike Munisipaliteite.
- Hulle deel bevoegdhede en magte met die Distriksrade.
- Daar is 226 Plaaslike Munisipaliteite in die land, en elkeen is in wyke verdeel.

Kategorie C

Distriksrade

- Daar is 44 Distriksrade wat ontwikkeling en lewering van dienste organiseer.
- Hulle bestaan uit 'n aantal Plaaslike Munisipaliteite wat een distrik uitmaak. Daar is gewoonlik 4 tot 6 Plaaslike Munisipaliteite in 'n Distriksraad.
- Distriksrade deel bevoegdhede en magte met Plaaslike Rade.

Munisipale Verkiesings

In Munisipale Verkiesings

- Stem jy vir 'n politieke party EN
- die wykskandidaat van jou keuse.

Hoe werk stemmery in Plaaslike Regering?

As jy in 'n Metropolitaanse Raad of Metro woon:

Sal jy 2 stembriewe kry:

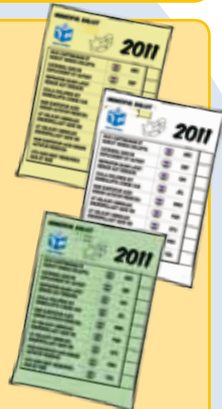
- Die gele is 'n stembrief vir Proporsionele Verteenwoordiging (PV), m.a.w., hoe meer stemme 'n party kry, hoe meer setels kry hulle. Hier stem jy vir 'n politieke party.
- Die witte is vir die Wyksverkiesings en jy stem vir 'n persoon om namens jou te praat en op te tree.

As jy in 'n Plaaslike Raad of 'n Distriksraad woon:

Sal jy 3 stembriewe kry:

- Die gele is 'n stembrief vir PV. Hier stem jy vir 'n politieke party.
- Die witte is vir die Wyksverkiesings en jy stem vir 'n persoon om julle wyk te verteenwoordig.
- Die groene is 'n stembrief vir PV. Hier stem jy vir 'n politieke party.

Wie kan stem?

Om in die Munisipale Verkiesings te stem, moet jy:

- 'n Suid-Afrikaanse burger wees
- op stembag 18 jaar of ouer wees
- 'n groen Suid-Afrikaanse staafkode-ID hê of geldige tydelike ID-sertifikaat (TID)
- as kieser op die kieserslys geregistreer wees

Hoe kan ek seker maak of ek geregistreer is?

Om seker te maak of jy op die regte plek geregistreer is en of jou inligting korrek is, kan jy:

- 'n SMS met jou ID-nommer stuur aan 32810. Dit sal R1 per SMS kos wat jy stuur of ontvang.
- na www.elections.org.za of mobi.elections.org.za gaan.
- die OVK se inbelsentrum skakel by 0800 11 8000 (gratis vanaf 'n landlyn).
- die kieserslys by jou Munisipale Kieskantoor gedurende kantoorure nagaan.

In hierdie Munisipale Verkiesing mag jy net stem by die stemlokaal waar jy geregistreer is.

Oor die stembereiding

Wanneer open en sluit stembereiding?

- Hulle open om 7 vm in die oggend.
- Hulle sluit om 7 nm in die aand. Jy kan stem as jy om 7 nm binne die grense van die stembereiding is.

Dinge om te onthou

- Neem jou ID saam wanneer jou gaan stem.
- Jy mag net een keer stem.
- Jou stem is jou geheim.
- Geen wapens word in die stembereiding toegelaat nie. Die Suid-Afrikaanse Polisiediens kan jou deursoek vir wapens.

Spesiale Stemme

Spesiale stemme in die Munisipale Verkiesings word vanjaar vir die eerste keer uitgebring. Jy moet persoonlik van 15 April tot 3 Mei 2011 by die Munisipale Verkiesingskantoor (MVK) aansoek doen vir 'n Spesiale Stem. Iemand anders kan ook namens jou **aansoek** doen vir 'n Spesiale Stem.

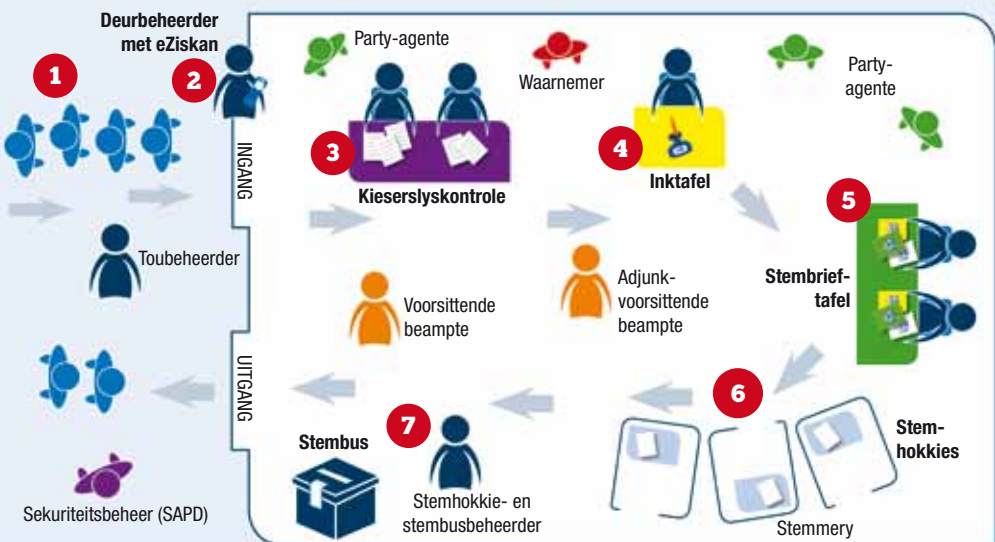
Daar is twee soorte spesiale stemme:

1. Enige geregistreerde kieser wat nie op Stembereiding by sy of haar stembereiding kan stem nie, kan vir 'n spesiale stem aansoek doen.
 - Jy sal 'n spesiale stem kan uitbring slegs by die stembereiding waar jy geregistreer is om te stem.
 - Stembereiding sal op 16 Mei 2011 oop wees vir spesiale stemme.
2. Enige geregistreerde kieser wat siek of gestrem is en nie na sy of haar stembereiding kan reis nie, kan vir 'n tuisbesoek aansoek doen.
 - Tuisbesoeke sal op 16 en 17 Mei 2011 plaasvind.

- Om aansoek te doen vir 'n spesiale stem, kry 'n vorm van jou MVK-kantoor. Vul die vorm in en besorg dit terug aan dieselfde kantoor. Jy kan ook 'n vorm van die webwerf www.elections.org.za aflaai.
- Alle aansoeke moet goedgekeur word.
- Vir meer inligting, en vir kontakbesonderhede van die MVK-kantore, gaan na www.elections.org.za of skakel 0800 11 8000.

Die Stemproses

Party-agente: monitor en neem waar; hulle kan beswaar maak teen onreëlmatighede
Waarnemers: monitor en neem waar
SAPD: handhaaf wet en orde

Volg die nummers.
Dis dieselfde as in die
stemlokaal hierbo.

1

In die tou: 'n Kiesbeampte sal jou ID nagaan om seker te maak dat jy geregistreer is. Hy of sy sal ook gestremde, swanger, siek of bejaarde kiesers toelaat om vorentoe te beweeg.

2

By die deur: 'n Kiesbeampte sal jou ID aftas met die eZiskan (zip-zip)-masjien om te kyk of jy op die kieserslys is. Die aftaster sal vir jou 'n strokie gee met jou volgnommer op die kieserslys.

3

By die kieserslystafel: Gee jou strokie aan die kieserslysbeampte, wat die foto in jou ID sal nagaan. Hy of sy sal jou naam op die kieserslys kry en 'n streep daardeur trek sodat jy nie weer kan stem nie.

4

By die inktafel: 'n Verkiesingsbeampte sal 'n klein merkie op die nael van jou linkerduim maak met ink. Dit sal 'n paar dae lank op jou duim bly as bewys dat jy gestem het. As dit nie moontlik is om jou linkerduim te merk nie, sal jy op 'n ander manier gemerk word.

5

By die stembriefftafel: Sal jy 2 of 3 stembriewe kry afhangende van jou soort munisipaliteit (lees meer hieroor op bladsye 4 tot 5). Elke stembrief sal 'n amptelike stempel op die agterkant hê.

6/7

Jy is nou gereed om te stem: Kyk die volgende bladsy oor hoe om jou merk te maak!

Stem met bystand

- Iemand met 'n gestremdheid kan iemand ouer as 18 kies om hom of haar by te staan. Dit mag nie 'n agent van 'n politieke party wees nie.
- Iemand wat nie kan lees of skryf nie, mag net deur die Voorsittende Beampte bygestaan word. Twee party-agente moet ook teenwoordig wees.

Hoe om jou merk op die stembrief te maak

6

Stemhokkies: 'n Kiesbeampte sal vir jou wys waar daar 'n oop stemhokkie is. Jy sal alleen in die hokkie wees om jou merk te maak. Jou stem is jou geheim.

Die volgende verskyn op die stembriewe:

Die PV-stembrief (vir Metropolitaanse, Plaaslike en Distriksrade):

- Volle name van elke politieke party
- Die partye se logo of simbool
- Afgekorte naam van party
- Leë blokkie waar jy merk vir watter party jy stem

Die Wykstembrief:

- Volle name van elke politieke party
- Die partye se logo of simbool
- Afgekorte naam van party
- Onafhanklike wykskandidate wat nie aan 'n besondere party behoort nie, kan 'n foto hê
- Leë blokkie waar jy merk vir watter kandidaat jy stem

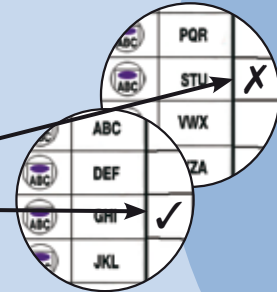

Maak jou merk

- Maak jou merk in die blokkie langs die party of kandidaat vir wie jy stem.
- Maak seker dat jou merk nie aan die kante van die blokkie raak nie.
- Maak net een merk op die stembrief.

Dit is die beste om so 'n kruis te maak:

Jy kan ook so 'n regmerk maak:

- Enige merk is aanvaarbaar, so lank dit duidelik wys vir wie jy stem.
- Dit help die kiesbeamptes wanneer hulle die stemme tel.
- As jy 'n fout gemaak het, moenie jou stembrief in die stembus sit nie. Sê vir die verkiesingsbeampte. Hy of sy sal dan jou stembrief kanselleer. Jy sal dan 'n nuwe stembrief kry.

7

Die stembus: Vou elke stembrief in die middel sodat niemand jou merk kan sien nie. 'n Kiesbeampte sal die stempel agter op elke stembrief nagaan. Plaas hulle dan in die stembus.

Die tel van stemme

Dit word gedoen onmiddellik nadat die stemlokaal gesluit het. Die uitslae word buite elke stemlokaal opgesit. Die finale uitslae word deur die Munisipale Kiesbeampte aangekondig.